

Slovo k povzbuzení na neděli 29. října 2023, na 30. neděli v mezidobí – A
Biblická čtení: Ex 22,20-26; Ž 18; 1Sol 1,5c-10; Mt 22,34-40

Milé sestry, milí bratři,

v evangeliu z Matoušovy 22. kapitoly dnes máme před sebou formulaci **největšího přikázání**, dvoj-jediné **lásky k Bohu a k člověku**. Jsou to slova Pána Ježíše, říká je nedlouho před svým ukřižováním.

Láska, jak se stále opakuje, je samozřejmě **smyslem a cílem** Božího Zákona, nejvlastnějším obsahem Božích přikázání. **Láska je naplněním** prorockých zaslíbení, zvláště toho, že Bůh (skrže Mesiáše) odejme z naše těla srdce kamenné a dá nám srdce z masa. **Láska je jako oheň**, je živá jako žár, všechno zapálí a oživí. Každý, kdo kdy v životě vzplanul jakoukoli skutečnou láskou, tomu snad rozumí.

Skutečná láska k Bohu i k člověku (jakož i ke všemu ostatním, k celému světu) musí mít vždy dvě roviny: **vnitřní žár a vnější vyzařování**, tedy čin. Jedno bez druhého nejde.

Jen činy, byť dobré, ale bez lásky a bez její motivace, mohou být vnitřně prázdné. To říká svatý Pavel ve své Velepísni lásky docela jasně: «I kdybych pro druhého do ohně skočil, ale lásku neměl, nic mi to neprospěje». A kdyby zase láska byla **jen** pouhým **slovem**, **jen pocitem** bez činů, tak může být jen sebeláskou, klamem, protože nic nedává a jen sobecky čerpá.

Nutnost konkretizace lásky, tedy aby její emoce přešla i ve skutečný laskavý **čin**, krásně vyslovuje dnešní **čtení první**, evangelium uvozující. Řeč je sice především o lásce k viditelnému člověku, ale nezapomínejme, že láska k člověku a světu odráží i naši schopnost lásky k neviditelnému Bohu. «Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí» praví přeci svatý Jan.

Příznačné je, že toto **čtení** je z 22. kapitoly knihy Exodus, tedy z kapitol rozvíjejících samo Desatero, v čem by mělo být naplňováno, respektive čeho by se člověk měl varovat. Mimo jiné a starozákonním jazykem ukazuje na dva z „**hříchů do nebe volajících**“ (u kterých Písmo praví, že dolehnou až k Bohu, že stížnost utištěných Bůh uslyší): Konkrétně na hřích ubližující **vdově a sirotkovi** a na hřích **vzetí do zástavy** to, co je nezbytné k životu (pokrývku na noc). Jsou to hříchy ubližující zvláště bezbranným (sirotek, vdova a námezdní dělník jsou tváří v tvář mocným a bohatým pořád často bezbranní), hříchy využívající jejich nouzi a zneužívající sílu a moc bohatých (jakkoli). Podobně je na tom **lichva**.

V prvé řadě nám starozákonní varování připomíná, že to, oč ve vztahu k Bohu i lidem nejvíce jde, co je na světě a v životě opravdu nejdůležitější, je prostě **láska**, jak pak praví ve své syntetické formulaci **nejdůležitější přikázání**. Láska, která je **emocí** (pohybem jdoucím zevnitř, z nitra), **ohněm** (žárem) a **činem** zároveň. Je milosrdenstvím (milováním srdcem) a konkrétně se jako láska projevuje.

Podle několika pregnantních **příkladů** máme poznat, zda lásku k člověku a potažmo k Bohu v sobě máme či nikoliv. Můžeme je vzít klidně jako jakési zrcadlo ke **zpytování svědomí** a ptát se: Zda – zneužívající svou moc, bohatství, sílu či štěstí – **nesužujeme a neutiskujeme**, anebo zda vůbec přijímáme do svého světa přistěhovalce (ať jsou jakéhokoli druhu), zda **neubližujeme** vdově a sirotkovi (tedy všem jakkoli bezbranným, znevýhodněným a osamoceným), zda **nepůjčujeme** (zbytečně) na úrok (a tím nezneužíváme nouzi druhého k vlastnímu obohacení), či zda nebereme **do zástavy** něco, co druhý potřebuje k životu a k přežití, zda nejsme bezohlední ve vymáhání vlastního práva.

Stojí za to si i tyto a pochopitelně mnohé další **otázky položit**. Navíc s vědomím, že na naší lásce či nelásce k viditelným a hmatatelným lidem, k lidem kolem nás, blízkým i vzdálenějším, se vždy odráží i naše schopnost či neschopnost milovat samotného Boha. Láska k Bohu nemůže být bez lásky k lidem, ne nepodobně tomu jako emoce lásky nemůže být bez

své konkretizace v činu. Na našem **vztahu k viditelnému** se také nejdříve a nejzřejměji odráží, co je v našem nitru, srdci **neviditelné**.

Láska je samozřejmě také **dar**, je jiskrou, kterou musí zapálit její **plamen**. O lásku bychom proto měli také **prosit**, a to **Boha**, který sám je Láskou, je zdrojem lásky, ohněm, u kterého můžeme svou lásku zapalovat. A je-li schopnost lásky jednou rozžehnutá, měli bychom její plamínek **opatrovat**.

Ostatně ne nadarmo jedním z nejarchaičtějších náboženských **symbolů**, jednou z prastarých představ **zpřítomnění božství** na zemi, o které se mělo pečovat, byl právě **oheň**. Ztratit oheň znamenalo ztratit přízeň a ochranu boží. Uchovat oheň dávalo naději.

Láska je sice Boží dar, ale lásce se dá – aspoň do jisté míry – i trochu **učit**, dá se v ní **cvičit**, zejména je-li už zažehnutá. A to právě kýženými **činy lásky**. Vykona-li přeci někdo nějaký **skutek lásky** anebo je jeho **příjemcem** a je-li jeho srdce **otevřené**, rozechvěje se radostí, pocítí **slast lásky** a **zatouží milovat** dál. Tak se lásce aspoň trochu učí. Kdokoli něco takového zakusil, tuší, o čem je řeč.

Ale **nechme teoretizování** o lásce. O lásce se nemá teoretizovat, o lásku se má usilovat, o lásku se má prosit Boha, láska je třeba hledat, láska se má žít, je-li dána. Což je zejména v dobách těžkých **obzvlášť důležitý apel**.

Možná ne náhodou připadla biblická čtení, jaká připadla, právě na dnešní neděli, do naší doby. Kdy na nás na všechny doléhá tolik zlých zpráv, tušíme tolikrát nebezpečí, pro své blízké, sebe, celý svět. **Nesmíme** se nechat paralyzovat (třeba i oprávněným) strachem, nesmíme vzdát svůj život, nesmíme pro strach z budoucnosti přestat žít v současnosti, a to právě vzhledem k **lásce**. Čím větší **tíseň** na nás doléhá a větší **nebezpečí** hrozí, o to více se máme snažit čas a vše kolem sebe naplňovat právě **láskou**, protože ta jediná **má smysl**, neboť je Boží. Což platí vždy, zvlášť však v dobách těžkých.

A i kdyby **нынější časy** byly – pro někoho z nás, část světa či civilizace anebo třeba i pro svět celý – (i kdyby byly) třeba již dobou **poslední**, láskou ji můžeme **zbožštit a zlahodnit**, můžeme Božsky naplnit zbývající **čas** života svých blízkých, světa kolem sebe i svůj.

A to opravdu **má smysl**, protože my **obyčejní lidé** stejně povětšinou nemůžeme ani nic jiného.

Milé sestry, milí bratři, **řečtina** má pro lásku tři různá slova: *eros*, *filia* a *agapé*. Pojmenovávají jednotlivé roviny lásky, jsou její jakousi typologií. Je to sice poněkud zjednodušené, jsou to možná jen akcenty, ale mají cosi do sebe: **Eros** znamená totiž především lásku nacházející zalíbení, lásku k tomu, co se nám líbí, z čeho máme potěšení; je to láska, která dostává. **Filia** je zase vzájemnou mezilidskou láskou, láskou přátelskou, která dává i dostává zároveň. A **agapé** je pak láskou, která umí i jen dávat, je-li jen toho potřeba, láskou, která se umí nezištně obětovat. Naše láska by měla mít všechny tyto tři složky – **eros**, **filia** i **agapé** – a vrcholit v té poslední, protože taková je **Boží láska k nám**.

Agapé je tak také nejlepší možnou odpovědí na námitku, dnes s pohledem na zneužití náboženství bohužel někdy vznesenou, že **náboženství** jsou škodlivá, přinášejí fanatismus, násilí a smrt, neboť mají potenciál rozvinout nejpatologičtější roviny lidství. **Ne**, náboženství lásky, skutečné **náboženství Kristovo** by nemělo, nesmí něco takového činit, když **Bůh je láska**. Což v posledku má platit o jakémkoli náboženství otevřeném pravému jedinému Bohu. I proto je tak důležité dnešní **Boží slovo** Starého i Nového Zákona opravdu **slyšet** a **chtít žít**...